

Sygn. akt V U 36/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

16 czerwca 2023 roku

Sąd Rejonowy w Rybniku, V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Wiesław Jakubiec

Protokolant : osobiście

po rozpoznaniu 16 czerwca 2023 roku w Rybniku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z odwołania małoletniego F. B. działającego przez przedstawiciela ustawowego A. B.

od orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) w K.

z dnia 22 listopada 2022 roku, nr (...)

o ustalenie niepełnosprawności

1. zmienia zaskarżone orzeczenie w ten sposób, że:

II. przyznaje dodatkowy symbol przyczyny niepełnosprawności: 01-U,

III. niepełnosprawność datuje się od: urodzenia,

IV. orzeczenie wydaje się do: 31.08.2025 r.,

pkt 7 odwołujący wymaga konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji;

2. oddala odwołanie w pozostałej części;

3. zasądza od Wojewódzkiego Zespołowi do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) w K. na rzecz odwołującego kwotę 180,00 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sędzia Wiesław Jakubiec

Sygn. akt **V U 36/23**

UZASADNIENIE

Orzeczeniem z 22 listopada 2022 roku, znak (...), Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) uchylił orzeczenie Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w R. z 16 sierpnia 2022 roku, znak (...), i orzekł o zaliczeniu odwołującego F. B. do osób niepełnosprawnych (pkt I) z podaniem symbolu przyczyny niepełnosprawności 12-C (pkt II), niepełnosprawność datuje się od 4-go roku życia (pkt III), orzeczenie wydaje się do 31 grudnia 2023 roku (pkt IV) oraz ze wskazaniem, iż odwołujący wymaga konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne, ułatwiające funkcjonowanie danej osoby (pkt 5), wymaga korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji (pkt 6)

oraz wymaga konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji (pkt 8).

W odwołaniu odwołujący wniósł o zmianę zaskarżone orzeczenia poprzez przyjęcie, iż niepełnosprawność datuje się od 3 roku życia; orzeczenie wydaje się do ukończenia 16 roku życia; odwołujący wymaga uczestnictwa w terapii zajęciowej; odwołujący wymaga konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji; odwołujący wymaga prawa do zamieszkiwania w oddzielnym pokoju. Zdaniem odwołującego, niepełnosprawność powinna być datowana od 3 roku życia, gdyż w tym okresie odwołujący zaczął uczęszczać do przedszkola. Ustalenie późniejszego okresu jest dowolne i nieoparte żadnym materiałem dowodowym. Z kolei, odwołujący bezsprzecznie wymaga uczestnictwa w terapii zajęciowej, ponieważ taka stymulacja może wyłącznie polepszyć jego stan zdrowia. W związku z tym, odwołujący wymaga także nie tylko zamieszkania w oddzielnym pokoju ale przed wszystkim stałej opieki innej osoby tj. przede wszystkim matki, w codziennym funkcjonowaniu. Odwołujący nie jest osobą, która mogłaby samodzielnie egzystować i nie chodzi tutaj wyłącznie o jego wiek ale o stan zdrowia, co jest dostrzegalne, gdy porówna się stan zdrowia odwołującego i jego rówieśników. Odwołujący wniósł też o zwrot kosztów procesu.

W odpowiedzi na odwołanie WZON wniósł o jego oddalenie podtrzymując wcześniejsze twierdza.

Sąd ustalił co następuje:

Orzeczeniem z 16 sierpnia 2022 roku, Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w R., znak (...), nie zaliczył odwołującego F. B. osób niepełnosprawnych.

Orzeczeniem z 22 listopada 2022 roku, znak (...), Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) uchylił orzeczenie Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w R. z 16 sierpnia 2022 roku, znak(...), i orzekł o zaliczeniu odwołującego F. B. do osób niepełnosprawnych (pkt I) z podaniem symbolu przyczyny niepełnosprawności 12-C (pkt II), niepełnosprawność datuje się od 4-go roku życia (pkt III), orzeczenie wydaje się do 31 grudnia 2023 roku (pkt IV) oraz ze wskazaniem, iż odwołujący wymaga konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne, ułatwiające funkcjonowanie danej osoby (pkt 5), wymaga korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji (pkt 6) oraz wymaga konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji (pkt 8). WZON wskazał, że po zapoznaniu się z treścią odwołania oraz po dokonaniu oceny materiału dowodowego, uchylił w całości zaskarżone orzeczenie, gdyż wydane zostało niezgodnie z ustalonym stanem faktycznym oraz obowiązującymi przepisami. W ocenie WZON istniały podstawy to zaliczenia odwołującego do osób niepełnosprawnych, ponieważ stwierdzono naruszenie sprawności fizycznej lub psychicznej o przewidywalnym okresie trwania powyżej 12 miesięcy z powodu wady wrodzonej, długotrwałości choroby lub uszkodzenia organizmu powodującej konieczność zapewnienia mu całkowitej opieki lub pomocy w sposób przewyższający zakres opieki nad zdrowym dzieckiem w tym wieku.

Odwołujący posiada różnorakie dolegliwości psychosomatyczne, przy czym główną, wiodącą diagnozą jest autyzm. Bezspornym jest fakt, że jest to choroba nieuleczalna towarzysząca człowiekowi od urodzenia do końca jego życia. Jedyne co można uczynić to złagodzić jej objawy stosując odpowiednie, precyzyjnie dobrane metody terapeutyczne. Pomimo odpowiednio wcześniej postawionej diagnozy, obecna sytuacja zdrowotna odwołującego niewiele się polepszyła. Nie zostały opanowane zachowania niepożądane wynikające z autyzmu (tak zwane stereotypie, autostymulacje, manieryzmy różnego rodzaju) ani nie zredukowano dostatecznie lęku, mało widoczne są efekty pracy związanej z treningami umiejętności społecznych. Obserwowana dekoncentracja oraz anomalie rozwoju psychofizycznego blokują skuteczną pracę terapeutyczną poszczególnych specjalistów i minimalizują spodziewane efekty. Zarówno sfera emocjonalno-społeczna jak i umysłowa nie została zrewalidowana na miarę wymogów wiekowych. Na skutek tego u odwołującego nie zostały wdrożone i realizowane w odpowiednim czasie stosowne zalecenia dotyczące tej choroby. Stworzyło to poważną przeszkodę w funkcjonowaniu odwołującego i dlatego nadal wymaga sporego korygowania i usprawnienia. Tylko kiedy deficyty te zostaną zminimalizowane wtedy

można przypuszczać, że poziom samodzielności i stosunkowej niezależności u odwołującego wzrośnie. Ponadto, prognoza ta uwarunkowana jest od tego czy rodzaj autyzmu na który cierpi odwołujący nie przyjmie formy bardziej regresywnej, uwstecniającej jak czasami zdarza się w praktyce oraz od tego czy nie zostanie przerwany lub zakłócony proces oddziaływań terapeutycznych. Błędnie postawiona diagnoza lub zawyżona ocena prognostyczna możliwości rozwojowych odwołującego oznacza nie tylko brak należytej terapii ale także odpowiedniego przystosowania do dysfunkcji edukacji dziecka. Niezdolność odwołującego do samodzielnej egzystencji wynika z rodzaju jego niepełnosprawności, a nie z jego wieku. Odwołujący nie jest na tyle sprawny, by móc funkcjonować i egzystować samodzielnie bez nieustannej opieki i wsparcia osoby dorosłej.

Z uwagi na stan psychofizyczny odwołującego tj. niepełnosprawność intelektualną umiarkowanego stopnia, zaburzenia wszystkich sfer psychicznych spowodowanych chorobą autyzmu oraz na podstawie całokształtu funkcjonowania jest on osobą niepełnosprawną z symbolami przyczyny niepełnosprawności 12-C oraz 01-U. Niepełnosprawność odwołującego istnieje od urodzenia, a orzeczenie powinno być wydane do 31 sierpnia 2025 roku. Z uwagi na konieczność redukcji następstw spowodowanych chorobą autystyczną oraz niepełnosprawnością intelektualną u odwołującego konieczny jest dalszy udział w różnego rodzaju terapiach wielospecjalistycznych, a zatem wymaga on korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji. Ze względu na występujące u odwołującego schorzenie i związane z tym ograniczenia odwołujący wymaga też konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Z uwagi na konieczność wzmożonej, codziennej pracy rodzica z odwołującym w domu, stosując się do zaleceń terapeutów i specjalistów oraz wykonując z odwołującym regularnie zalecane ćwiczenia z terapii społecznej czy integracji sensorycznej, prowadzenie wspólnych rozmów na miarę możliwości dziecka werbalnych celem zrozumienia samego siebie (kształtowania własnej świadomości) oraz otaczającego świata i innych ludzi, wspólne omawianie i rozwiązywanie problemów u trudności szkolnych, trudności z samoobsługą oraz uczenie stosunkowej samodzielności, odwołujący wymaga konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji

Dowód: akta WZON:

- dokumentacja medyczna,

- orzeczenie PZON z 16.08.2022r.,

- orzeczenie WZON z 22.11.2022r.,

opinia o uczniu z 21.03.2023r. k.17-17v., zeznania świadka A. B. k.18v., opinia biegłego z zakresu P. D. k.23-48, informacja o wynikach diagnozy z 29.03.2023r. k.49-50, wielospecjalistyczna ocena poziomu funkcjonowania ucznia k.51-54

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci w/w dokumentów, które Sąd uznał za wiarygodne, wzajemnie ze sobą korelujące i rzeczowe, a także w oparciu o zeznania świadka oraz opinię biegłego z zakresu psychologii P. D., które wraz z dowodami z dokumentów tworzyły spójny i logiczny obraz przedstawiający stan faktyczny sprawy.

Uznając, że opinia wydana przez biegłego P. D. w pełni odpowiada na zakreśloną przez Sąd tezę, a nadto jest jasna, spójna i wewnętrznie niesprzeczna Sąd na podstawie art. 235² § 1 pkt 5 kpc Sąd pominął dowód z opinii biegłego z zakresu psychiatrii oraz na podstawie art. 235² § 1 pkt 5 kpc Sąd pominął dowód z opinii zespołu biegłych z zakresu psychologii i psychiatrii.

Sąd zważył co następuje:

Zgodnie z treścią art. 4a ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych osoby, które nie ukończyły 16 roku życia zaliczane są do osób niepełnosprawnych, jeżeli mają

naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy, z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, powodującą konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku.

Z kolei art. 6b ust. 3 pkt 7 ww. ustawy stanowi, iż w orzeczeniu powiatowego zespołu ustala się niepełnosprawność albo stopień niepełnosprawności, nie więcej niż trzy symbole przyczyn niepełnosprawności oraz wskazania dotyczące w szczególności konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Na podstawie § 1 Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 lutego 2002r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia oceny niepełnosprawności u osoby w wieku do 16 roku życia, zwanej dalej "dzieckiem", dokonuje się na podstawie następujących kryteriów: przewidywanego okresu trwania upośledzenia stanu zdrowia z powodu stanów chorobowych, o których mowa w § 2, przekraczającego 12 miesięcy (pkt 1), niezdolności do zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych, takich jak: samoobsługa, samodzielne poruszanie się, komunikowanie z otoczeniem, powodującej konieczność zapewnienia stałej opieki lub pomocy, w sposób przewyższający zakres opieki nad zdrowym dzieckiem w danym wieku (pkt 2), albo znacznego zaburzenia funkcjonowania organizmu, wymagającego systematycznych i częstych zabiegów leczniczych i rehabilitacyjnych w domu i poza domem (pkt 3).

Z kolei § 2 ust. 1 pkt 1 ww. Rozporządzenia wskazuje, iż do stanów chorobowych, które uzasadniają konieczność stałej opieki lub pomocy dziecku, należą wady wrodzone i schorzenia o różnej etiologii prowadzące do niedowładów, porażenia kończyn lub zmian w narządzie ruchu, upośledzające w znacznym stopniu zdolność chwytną rąk lub utrudniające samodzielne poruszanie się. W myśl § 2 ust. 2 przy ocenie niepełnosprawności dziecka bierze się pod uwagę: rodzaj i przebieg procesu chorobowego oraz jego wpływ na stan czynnościowy organizmu (pkt 1), sprawność fizyczną i psychiczną dziecka oraz stopień jego przystosowania do skutków choroby lub naruszenia sprawności organizmu (pkt 2), możliwość poprawy stanu funkcjonalnego pod wpływem leczenia i rehabilitacji (pkt 3).

Autyzm to choroba neurobiologiczna o podłożu genetycznym towarzysząca człowiekowi od urodzenia. Autyzm to choroba nieuleczalna, której objawy można jedynie łagodzić stosując odpowiednie, precyzyjnie dobrane metody terapeutyczne.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że odwołujący cierpi na autyzm, co narusza jego sprawność organizmu i powoduje, że wymaga on zwiększonego zakresu opieki niż zdrowe dziecko w tym wieku, a także powoduje niezdolność do zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych taki jak samoobsługa, samodzielne poruszanie się, komunikowanie z otoczeniem. Odwołujący nie jest na tyle sprawny, by mógł funkcjonować i egzystować samodzielnie bez nieustannej opieki i wsparcia osoby dorosłej. Wobec powyższego odwołujący wymaga konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Nadto, poza symbolem przyczyny niepełnosprawności 12-C, zasadnym było przyznanie również symbolu 01-U. W świecie medycznym występujące u odwołującego schorzenia są określane jako nieuleczalne. Tym samym decyzje wydawane przez zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności z określeniem terminu rocznego, kilkuletniego stoją w sprzeczności z dostępną wiedzą medyczną. Krótkoterminowe określenie niepełnosprawności może mieć zastosowanie w kręgu osób z rokowaniem na poprawę stanu zdrowia, zniesieniem upośledzenia chorobowego. W świetle powyższego zasadne jest ustalenie, że niepełnosprawność odwołującej datuje się od urodzenia, a orzeczenie wydaje się do 31 sierpnia 2025 roku. Odwołujący nie wymaga jednak uczestnictwa w terapii zajęciowej oraz nie wymaga prawa do zamieszkiwania w oddzielnym pokoju.

Ustalając powyższe, Sąd podzielił opinię wydaną przez biegłego z zakresu psychologii P. D., jako sporządzoną przez osobę będącą specjalistą z zakresu schorzeń występujących u odwołującego. Tym samym Sąd nie uwzględnił żądania odwołującego w zakresie zmiany orzeczenia i wydania orzeczenia do ukończenia przez odwołującego 16 roku życia oraz wskazania, iż odwołujący wymaga uczestnictwa w terapii zajęciowej oraz że wymaga prawa do zamieszkiwania

w oddzielnym pokoju. Podkreślenia jednak wymaga, że odwołujący nie składał w tym zakresie zastrzeżeń do opinii biegłego.

Jednocześnie Sąd wskazuje, że wniesione przez WZON zastrzeżenia nie odnosiły się stricte do kwestii merytorycznych zawartych w opinii, a jedynie podważyła kompetencje biegłego sądowego w zakresie wydawanych przez niego opinii. Za niecelowy uznać należy zarzut co do tego, że wnioski płynące z opinii są tożsame jak w innych opiniach wydawanych przez biegłego w sytuacji, kiedy sprawa jest kierowana do postępowania sądowego z powodu orzeczeń z którymi nie zgadzają się odwołujący, a ocena biegłego u innych odwołujących dotyczy tożsamych schorzeń. Co więcej, wszystkie fragmenty opinii sporządzonej w niniejszej sprawie są istotne dla rozpoznania niniejszej sprawy i związane z istniejącym stanem faktycznym. Tymczasem organ nie zauważa tego, że sam powiela złożone przez siebie pismo w innych sprawach, lecz tej praktyki nie postrzega jako ewentualnie wadliwej. Na marginesie wskazać należy, iż Powiatowe Zespoły do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności (jako pierwsza instancja) powinny jednolicie orzekać o niepełnosprawności wobec osób z postawioną diagnozą o zaburzeniu autyzmem czy zespołem Aspergera uwzględniając utrwaloną od lat linię orzeczniczą, biorąc oczywiście pod uwagę okoliczności konkretnego przypadku.

Zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki społecznej z dnia 1 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia: „Do stanów chorobowych, które uzasadniają konieczność stałej opieki lub pomocy dziecku, należą: (...) 5. całościowe zaburzenia rozwojowe powodujące znaczne zaburzenia interakcji społecznych lub komunikacji werbalnej oraz nasilone stereotypie zachowań, zainteresowań i aktywności”. Niezrozumiałe jest zatem stanowisko Zespołów orzekających, które uznając całościowe zaburzenie rozwoju nie widzą jednak konieczności sprawowania opieki nad dzieckiem w stopniu znacznie większym od zdrowych rówieśników, uzasadniając to często tylko faktem, że dziecko np. samodzielnie się porusza, potrafi samo zjeść, załatwić potrzebę fizjologiczną czy uczęszcza do publicznych placówek oświatowych. Rodzic i lekarze opiekujący się na stałe dzieckiem najlepiej znają obszar jego zaburzeń objawianych w różnym stopniu natężenia przez całą dobę. Członek składu orzekającego nie ma możliwości oceny funkcjonowania takiej osoby przez 24 godziny. Zaburzonego umysłu nie widać. Autyzm to niepełnosprawność ukryta. Osoby dotknięte takim schorzeniem okazują dysfunkcje w sposób indywidualny, szeroko opisany w różnych źródłach medycznych. Przystosowanie dzieci do funkcjonowania we wszystkich obszarach życia wymaga ogromnego nakładu pracy w formach terapii prowadzonych z udziałem specjalistów, nade wszystko rodziców. Zespół orzekający nie ma uprawnień do diagnozowania, podważania diagnozy już postawionej przez specjalistów z danej dziedziny. Zadaniem zespołu jest orzeczenie stopnia niepełnosprawności na podstawie oglądu okazanej dokumentacji medycznej, przy zastosowaniu obowiązujących przepisów prawa. Nie sposób również nie zauważyć, że stanowisko WZON jest wyrazem niezadowolenia z pojawienia się dowodu niekorzystnego dla jego sytuacji procesowej.

Jeśli opinia powołanego w sprawie biegłego jest wyczerpująca, a wnioski jej są jednoznaczne nie ma konieczności powoływania w sprawie kolejnych biegłych.

Mając na uwadze powyższe ustalenia faktyczne, działając na podstawie przywołanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd w pkt 1 wyroku zmienił zaskarżoną decyzję, w ten sposób, że:

II przyznał dodatkowy symbol przyczyny niepełnosprawności O1-U,

III niepełnosprawność datuje się od urodzenia,

IV orzeczenie wydaje się do 31 sierpnia 2025 roku

pkt 7 odwołujący wymaga konieczność stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji,

a na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd w pkt 2 wyroku oddalił odwołanie w pozostałej części.

W pkt 3 wyroku Sąd na podstawie art. 98 kpc zasądził od Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) w K. na rzecz odwołującego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Wysokość Sąd ustalił w oparciu o § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Sędzia Wiesław Jakubiec